

การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้ยาตาม
เกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

นางจตุพร ควงผาสุข

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

C24725171

A STUDY OF USING FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON
MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS TUMBON LAEMYAI MEUNG DISTRICT
SUMUTSONGKRAM PROVINCE

Mrs. JATUPORN DUANGPHASUK

A Independence Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric
Nursing Faculty of Nursing Chulalongkorn University
Academic Year 2008

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวต่อ
พฤติกรรมรวมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท
ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
นางจตุพร ดวงผาสุข
การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา

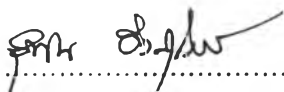
โดย

สาขาวิชา

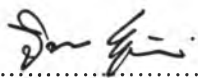
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

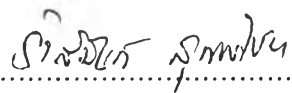

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. อุทัย อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางเพชรี คันธสายบัว)

จตุพร ดวงผาสุข : การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(A STUDY OF USING FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS SCHIZOPHENIC PATIENTS TUMBON LAEMYAI,MEUNG DISTRICT, SUMUTSONGKRAM PROVINCE) อ. ที่ปรึกษาโครงการอิสระหลัก :

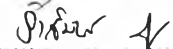
อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา, 118 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยจิตเภท ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 20 คนและสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท 20 คน อาศัยอยู่ที่ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว ซึ่งได้รับการตรวจความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาซึ่งมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .74 แบบทดสอบความรู้ของผู้ป่วยเกี่ยวกับโรคจิตเภทและ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชสำหรับญาติมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ.71และ.73 ตามลำดับวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent t-test)

สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวดีขึ้นกว่าก่อนการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t = 10.37 , p < .05)

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

5077802136 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : SCHIZOPHRENIC PATIENTS / MEDICATION ADHERENCE

BEHAVIORS / FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM

JATUPORN DUANGPHASUK : A STUDY OF USING FAMILY

PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON MEDICATION ADHERENCE

BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS TUMBON LAEMYAI,

MEUNG DISTRICT, SAMUTSONGKRAM PROVINCE

ADVISOR :RANGSIMAN SOONTHORNCHIYA, RN, Ph.D. , 118 pp.

The purpose of the study was to compare medication adherence behaviors scores of schizophrenic patients before and after receiving the family psychoeducation program . The samples were schizophrenic patients and family members of each twenty who met the inclusion criteria in community of Tumbon Laemyai , Meung District, Samutsongkram Province. Study instrument was the family psychoeducation Program which was validated for content validity by 3 experts. Data collection instrument was the medication adherence scale. The Chronbach Alpha coefficient reliability was 74. The monitoring questionnaire was and a test of self –care knowledge. And self-test about knowledge of caregivers . The reliability of the questionnaire and test were .71, and .73, respectively. Paired t-test was used in data analysis.

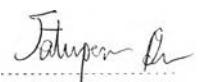
The Major was as follows :

Medication adherence behaviors scores of schizophrenic patients in community after using the family psychoeducation program was significantly higher than that before using such program ($t = 10.37, p < .05$)

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing

Academic Year : 2008

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นประสบการณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเป็นกำลังใจ เสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่อาจารย์มีให้และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระที่ได้กรุณาให้คำแนะนำทำให้ โครงการศึกษาอิสระนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณ นางเพชร คันธสาขบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำรวมทั้งกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ ขอขอบคุณคุณจิราพร รักษาการที่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการศึกษา ขอขอบคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษาจนจบหลักสูตร ขอขอบคุณ สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทุกสถานีนามขั้วปากสมุทรทุกท่าน ที่ให้โอกาสศึกษาและอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญเชื่อน คุณแม่สมถวิล ดั่งเงาชีวิต ปัญญา ความเข้มแข็งความอดทน ขอขอบคุณ คุณอุทิศ ดวงผาสุข ที่เข้าใจ ห่วงใยและ เป็นกำลังใจคอยสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงเป็นไปด้วยดี

ขอบคุณ เพื่อนๆ คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่คอย ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ และที่สำคัญที่สุดคือ ความปรารถนาดี และความจริงใจที่มีให้กันเป็นความรู้สึกที่มีค่าที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่มีอาจจะลืมเลือนได้เลย

คุณค่าอันเกิดจากโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ป่วย ผู้ดูแล และครอบครัวผู้ป่วยจิตเภททุกๆท่าน ให้มีความสุขกายและสุขภาพใจที่เข้มแข็งตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	48
การดำเนินการศึกษา.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก.....	89
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	90
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	95
ใบยินยอมของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา.....	116
ประวัติผู้เขียนโครงการอิสระ.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คะแนนความรู้ของผู้ป่วยเกี่ยวกับโรคจิตเภทและคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชสำหรับญาติ หลังการใช้โปรแกรมสอนสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว.....	64
2	จำนวน และ ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยจิตเภท จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งที่รักษา.....	67
3	จำนวน และ ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกในครอบครัวจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท.....	69
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมและ จำแนกรายด้าน ก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว.....	71
5	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยา ตามแผนการรักษารายข้อ ก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว	72
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงจากรายข้อ ก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว	73